

NIEM
ALL IN FOR INTEGRATION

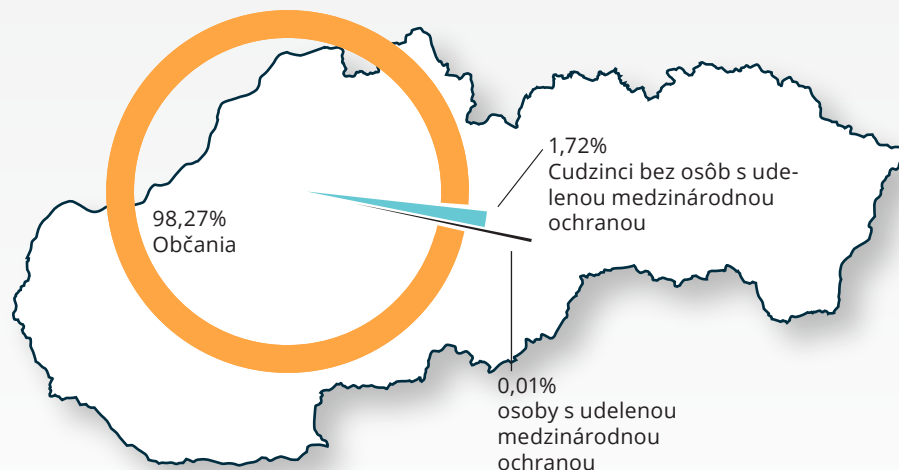
Žiadatelia o azyl a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou na Slovensku

V4NIEM: Visegrad Countries National Integration
Evaluation Mechanism Report 2017

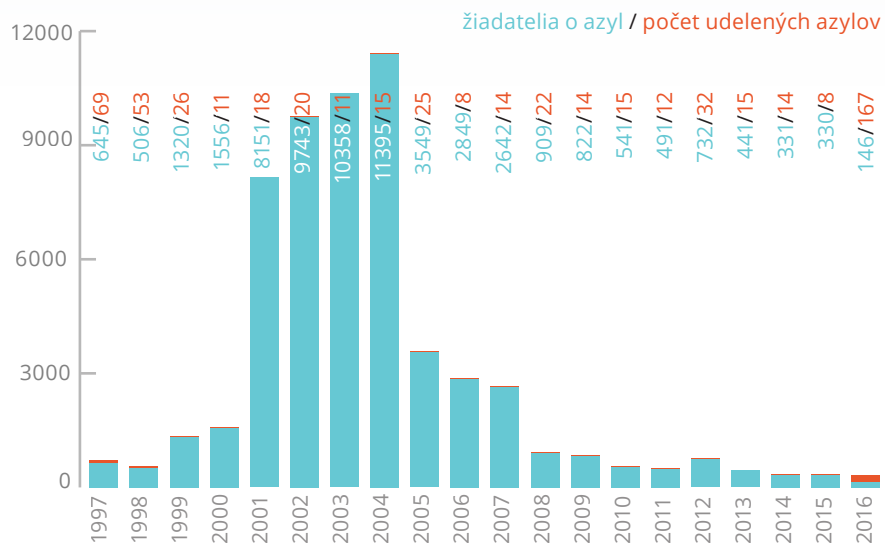
MEDZINÁRODNÁ OCHRANA

MV SR 2016

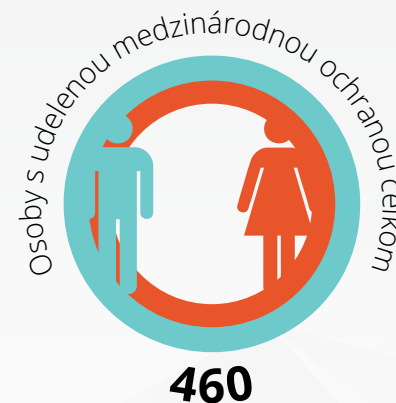
VÝVOJ POČTU ŽIADATEĽOV O AZYL A OSÔB S UDELENOU MEDZINÁRODNOU OCHRANOU (OSMO) NA SLOVENSKU

MV SR 2016

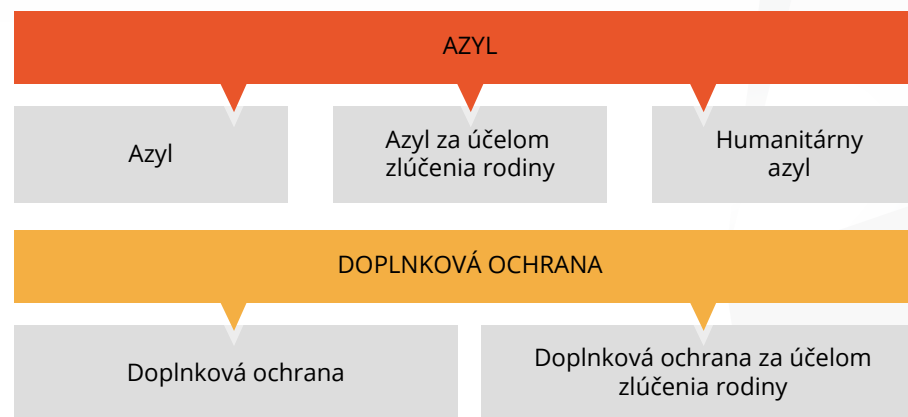
OSOBY S UDELENOU MEDZINÁRODNOU OCHRANOU V ROKU 2016

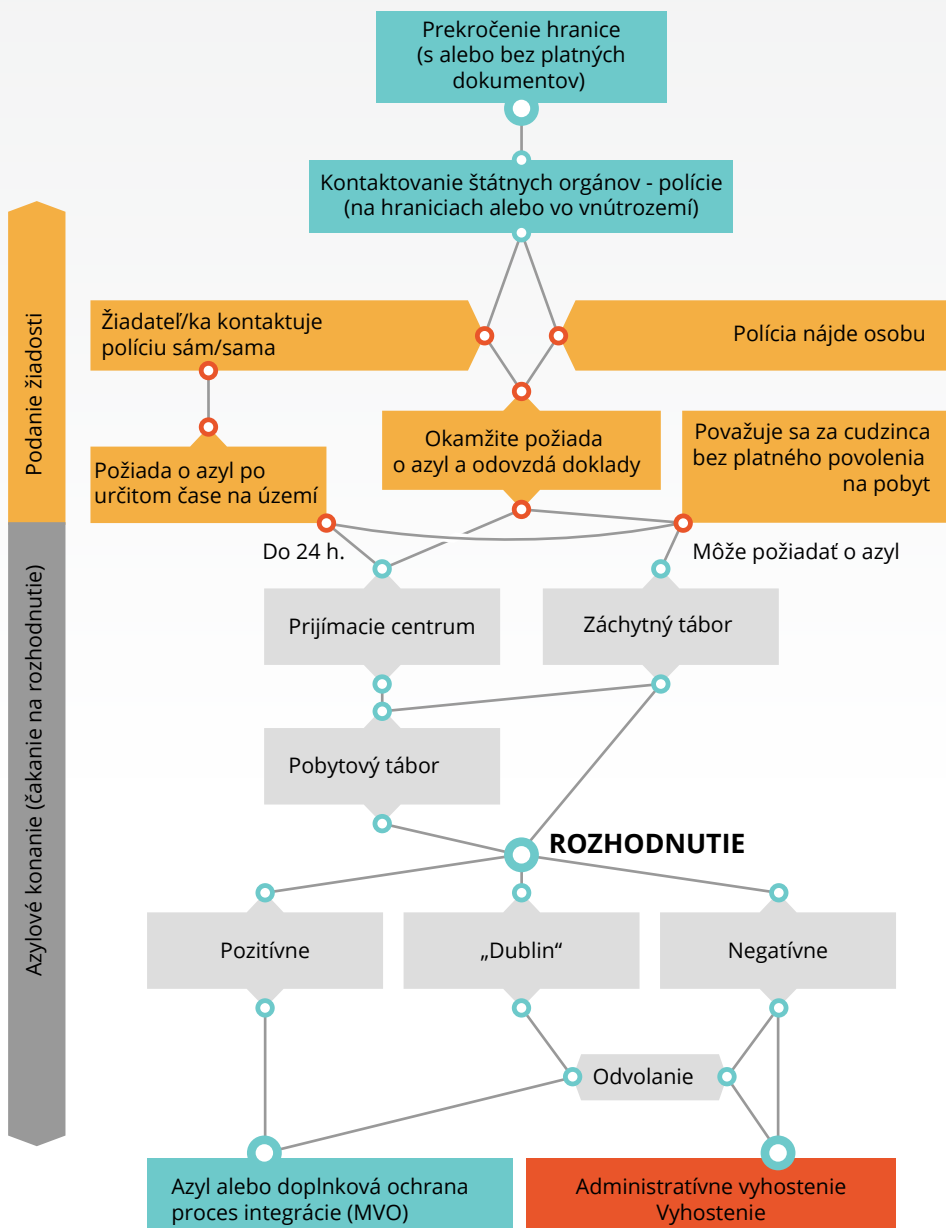
MV SR 2016

FORMY MEDZINÁRODNEJ OCHRANY PODĽA ZÁKONA O AZYLE A O ZMENE A DOPLNENÍ NIEKTORÝCH ZÁKONOV

Národná právna úprava medzinárodnej ochrany na Slovensku
Zákon č. 480/2002 Z. z. z 20.6.2002, Zákon o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Prijímacie centrum/Záchytný tábor

integračné projekty, ktoré im pomáhajú zabezpečiť ubytovanie (prenájom súkromných bytov, ubytovne a pod.).

Pre novoprichádzajúcich žiadateľov o azyl. Sú tu vykonávané základné vstupné procedúry: identifikácia, vstupné procedúry azylového konania, zdravotná prehliadka atď. Zatvorený.

Pobytový tábor

Žiadatelia o azyl sú premiestnení zo záchytného tábora do pobytového tábora, kde im je poskytnuté ubytovanie, zdravotná starostlivosť, sociálna a právna pomoc, strava a hygienické potreby, kým čakajú na rozhodnutie. Otvorený.

Tí, ktorým bola udelená medzinárodná ochrana, môžu byť ubytovaní po obmedzený čas v pobytovom tábore, ale zvyčajne využívajú služby MVO realizujúcich

Integračné stredisko

Na Slovensku je iba jedno integračné stredisko určené iba pre azylantov, ale nie je využívané. Otvorené.

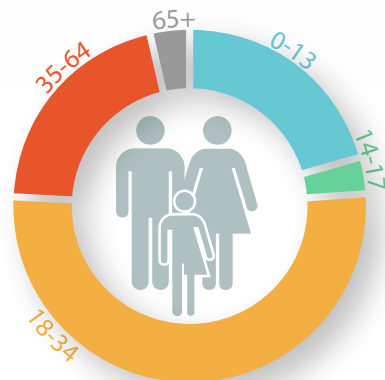
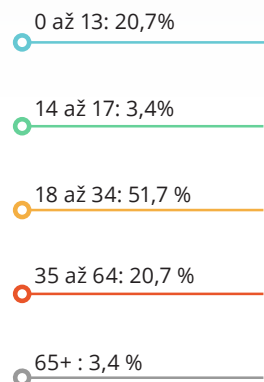
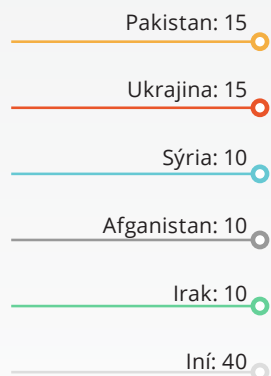
Útvary policajného zaistenia

Tieto útvary sa využívajú na zaistenie cudzincov s rozhodnutím o administratívnom vyhostení; avšak možno tu taktiež nájsť osoby, ktoré požiadali o azyl. Zatvorené.

KTO BOLI ŽIADATELIA O AZYL NA SLOVENSKU V ROKU 2016?

Eurostat

AKÝ JE ROZDIEL MEDZI AZYLOM A DOPLNKOVOU OCHRANOU?

AZYL

je udelený cudzincovi, ktorý je prenasledovaný v jeho krajine pôvodu z dôvodu rasy, národnosti alebo náboženstva, politického názoru alebo členstva v určitej sociálnej skupine alebo je prenasledovaný za uplatňovanie jeho politických práv a slobôd. Azyl môže byť tiež udelený príbuznému azylanta alebo z humanitných dôvodov. Azyl je udeľovaný na neurčitý čas. Azyl znamená trvalý pobyt.

Azylanti majú prístup na trh práce, k zdravotnej starostlivosti, k sociálnemu systému, vzdelávaniu a pod. za rovnakých podmienok ako občania.

DOPLNKOVÁ OCHRANA (DO)

je poskytnutá tomu, komu nebol udelený azyl a tvrdí, že by čelil reálnemu riziku vážneho bezprávia, ak by sa vrátil do krajiny pôvodu (trest smrti, mučenie, neľudské a ponižujúce zaobchádzanie alebo vážne ohrozenie života alebo ľudskej dôstojnosti). DO môžu byť poskytnuté taktiež príbuznému osobe s poskytnutou DO. DO je poskytovaná na jeden rok; potom môže byť opakovane predĺžená na dva roky. DO znamená prechodný pobyt.

Osoby s poskytnutou DO majú prístup na trh práce, vzdelávaniu za rovnakých podmienok ako občania, avšak v prípade zdravotnej starostlivosti je problém z dôvodu iného režimu preplácania výdavkov a prístup k sociálnemu systému je obmedzený.

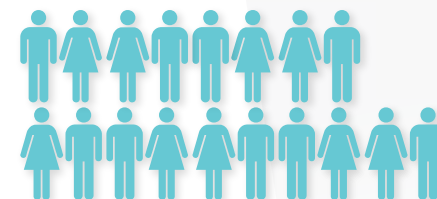
POČET OSÔB S UDELENOU MEDZINÁRODNOU OCHRANOU PODĽA TYPU OCHRANY V ROKU 2016

MV SR 2016

295
osôb

165
osôb

INTEGRÁCIA OSÔB S UDLENOU MEDZINÁRODNOU OCHRANOU V ROKU 2017

Centrálny register zmlúv

Názov programu	Projekt STEP 3
Zodpovedné orgány	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Realizátori	Marginal (MVO)
konceptné dokumenty	Projekt STEP 3
rozpočet (1.12.2016 - 31.12.2019)	1 167 999, 5 €

Integrácia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou (OsMO) je zabezpečovaná MVO na základe projektov spolufinancovaných zo štátneho rozpočtu a Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF).

Osobám s medzinárodnou ochranou je poskytované zo strany MVO oboje – finančná podpora a služby – sociálna, psychologická, právna pomoc a poradenstvo. Účasť na projekte je dobrovoľná, ale všetci sa na ňom zúčastňujú, pretože na Slovensku zatiaľ neexistuje štátny integračný program.

Individuálne osoby sú spravidla ubytované na ubytovniach alebo v penziónoch, zraniteľné osoby (rodiny s deťmi, starší ľudia) v súkromných bytoch, pretože na Slovensku nie je žiadne fungujúce integračné stredisko.

Finančná podpora a taktiež iné výdavky (napr. lieky, školské potreby, voľnočasové aktivity, rekvalifikačné kurzy, oblečenie) sú po určitý čas preplácané z projektu. Potom majú OsMO nárok na štátne sociálne dávky, ale tieto sú veľmi nízke.

V prípade rodiny s deťmi, táto je oprávnená na štátne sociálne dávky pre rodiny, avšak niektoré sú len pre azylantov. V prípade osôb so zdravotným znevýhodnením, štátne sociálne dávky sú obmedzené len pre azylantov nie pre osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou.

OsMO sú oprávnené poberať dôchodok za rovnakých podmienok ako slovenskí občania; problém je, že väčšina z nich nespĺňa podmienky (dĺžka platenia sociálnych odvodov), tak nemôžu dôchodok poberať a sú odkázaní na štátne sociálne dávky, ktoré sú veľmi nízke.

OsMO majú rovnaké práva a prístup ku vzdelaniu ako slovenskí občania od škôlky cez stredné školy až univerzity; deti sú umiestňované do tried podľa veku a znalosti slovenského jazyka. Ak majú OsMO doklady o vzdelaní, je možné požiadať o ich uznanie na Slovensku. OsMO si môžu zlepšiť svoje zručnosti rekvalifikačnými kurzami prevádzkovanými súkromnými školami/inštitúciami preplatenými z projektu alebo z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ak sú tam registrované.

Sociálni pracovníci a právni porad-

covia poskytujú neformálne vzdelávanie na rôzne témy, napr. základné práva a povinnosti, druhy pobytov, systém vzdelávania, sociálny systém, zamestnanie, zdravotná starostlivosť, rodina, občianstvo a pod. individuálnou alebo skupinovú formou podľa potrieb OsMO. Kurzy slovenského jazyka sú zabezpečené cez štátne jazykové školy a sú povinné na začiatku integrácie.

OsMO majú voľný vstup na trh práce; nepotrebujú pracovné povolenie; dokonca sú považované za znevýhodnené osoby na trhu práce, tak zamestnávateľia môžu získať finančnú podporu zo štátu v prípade, ak OsMO zamestnajú.

Azylanti majú rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti ako občania v rozsahu verejného zdravotného poistenia; ale osoby s DO majú problém pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti z dôvodu odlišného režimu preplácania výdavkov.

Azylanti môžu požiadať o občianstvo po štyroch rokoch od udelenia azylu, osoby s DO po ôsmich rokoch od udelenia DO, ale musia mať už trvalý pobyt.

PRÍBEH EVAKUAČNÉHO TRANZITNÉHO CENTRA V HUMENNOM – SLOVENSKO

Slovensko je jednou z krajín EÚ (druhou krajinou je Rumunsko), ktorá poskytuje asistenciu najzraniteľnejším utečencom prostredníctvom tzv. humanitných transferov v Evakuačnom tranzitnom centre v Humennom.

Slovensko prijíma týchto ľudí v zmysle trojstrannej dohody medzi Vládou Slovenskej republiky, Úradu Vysokého komisára pre utečencov (UNHCR) a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu (IOM) o humanitných transferoch utečencov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu cez Slovenskú republiku.

Evakuačné tranzitné stredisko v Humennom sa pôvodne založilo výlučne na účel evakuácie špecifickej skupiny Palestíncov z tábora Al Waleed v Iraku. Dohoda podpísaná v júli 2009 sa v decembri 2010 predĺžila na ďalšie budúce evakuačné operácie bez obmedzenia.

Hlavnými cieľmi projektu Núdzového tranzitného centra je poskytnúť dočasné útočisko utečencom, ktorí ušli zo svojej krajiny pôvodu v dôsledku

ozbrojeného konfliktu do inej krajiny, kde by však v prípade zotrvania riziko ohrozenia ich života pokračovalo, alebo by im hrozila deportácia. V ETC sa osoby zdržiavajú počas 6 mesiacov, po uplynutí ktorých sú presídlení do tretej krajiny. Slovenská republika teda nie je konečnou destináciou, len dočasnou zastávkou, počas ktorej sa pripravujú na presídlenie do tretej krajiny, ktorou sú najmä Spojené štáty americké alebo Kanada.

Vláda Slovenskej republiky zodpovedá za udelenie národných víz pred vstupom utečencov na územie SR, a počas pobytu v zariadení v Humennom im poskytuje ubytovanie, stravu a základné hygienické potreby. UNHCR zabezpečuje vydanie cestovných dokladov pre utečencov a počas pobytu v SR uhrádza výdavky na nevyhnutnú a neodkladnú zdravotnú starostlivosť a poskytuje utečencom sociálne služby. Slovenská MVO ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj s partnerom UNHCR poskytuje zdravotnú starostlivosť, sociálnu prácu, tlmočnicke služby a dennodenné aktivity.

Aktivity v ETC sa poskytujú na základe

konzultácií s klientmi. Každý deň prebiehajú: jazykové kurzy v troch skupinách, podľa stupňa pokročilosti, kurzy počítačovej gramotnosti, predškolský klub pre deti od troch do šiestich rokov, školská výučba pre deti od šiestich do šestnástich rokov, vrátane angličtiny, čítania, písania, počítania, športových a spoločenských zručností. Starším deťom sú určené lekcie z matematiky, zemepisu, histórie.

Utečenci tiež získavajú informácie o kultúrnych hodnotách, vzdelávacom systéme, zaujímavých miestach, slávnych ľuďoch – vrátane prisťahovalcov, právnom systéme, doprave, obchodoch a o ďalších oblastiach súvisiacich s každodenným životom. Každá rodina má tak možnosť vopred sa dozvedieť niečo o krajine, ktorá sa stane ich novým domovom.

Psychologická starostlivosť je poskytovaná vyškolenými profesionálnymi terapeutmi v skupine a tiež individuálne; poradenstvo a konzultácie sú zamerané na riešenie akýchkoľvek traum a psychologických problémov. Tvorivé dielne sú k dispozícii klien-

tom všetkých vekových kategórií počas celého času ich pobytu. Taktiež prebiehajú rôzne voľnočasové aktivity – návštevy hradov, jaskýň, zoologických záhrad a ďalších zaujímavých miest.

IOM ďalej poskytuje služby súvisiace s presídlením – kultúrnu orientáciu, zdravotné prehliadky na účely presídlenia, sériu očkovaní ako aj výstupné zdravotné prehliadky pred odchodom do krajiny presídlenia.

Evakuačné tranzitné centrum má kapacitu 150 osôb. Od roku 2009 Slovensko poskytuje kapacity na zvládnutie ťažkej situácie najmä pre zraniteľných utečencov, ako sú matky s deťmi, ktoré sú v konfliktných zónach a potrebujú okamžitú evakuáciu. Od roku 2009 Slovensko doposiaľ pomohlo pri humanitnom transfere s 997 osobami z Afganistanu, Somálska, Eritrey, Sudánu, Palestíny a Etiópie.

POSTOJE K MIGRÁCII NA SLOVENSKU PODĽA ŠTANDARDNÉHO EUROBAROMETRA

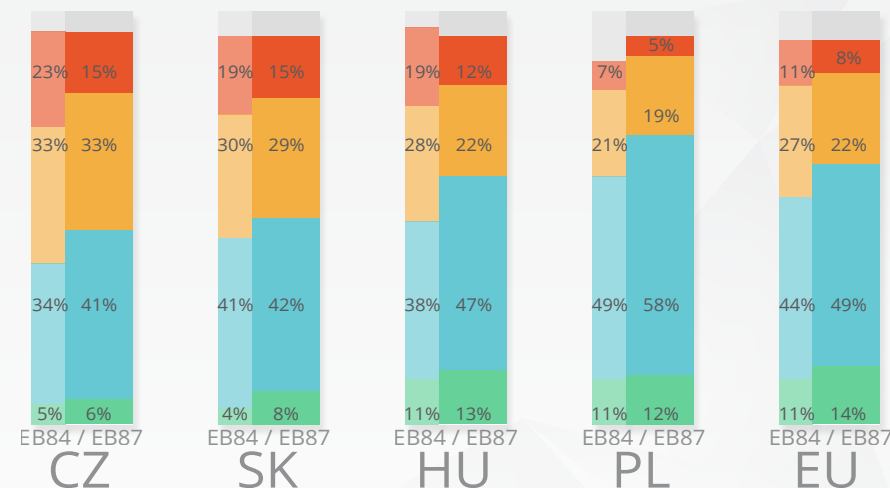
Eurobarometr 84 (11/2015), Eurobarometr 87 (05/2017)

Počet migrantov a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v krajinách V4 je v porovnaní so starými členskými štátmi EÚ pomerne nízky, s maximálnym podielom menej ako 5% z celkovej populácie. Napriek tejto skutočnosti, podľa štandardizovaného prieskumu Eurobarometra, ktorý sa uskutočňuje dvakrát ročne, sú spoločnosti krajín V4 sústavne jedným z odporcov spoločnej migračnej politiky na úrovni EÚ a ľudia sú väčšinou proti všetkým druhom prisťahovalectva. Na jednej strane viac ako 80% obyvateľov V4 podporuje voľný pohyb občanov EÚ, ktorí môžu žiť, pracovať, študovať alebo podnikáť kdekoľvek v EÚ, na druhej strane prisťahovalectvo z iných krajín EÚ vyvoláva skôr ne-

gatívny pocit pre 40% populácie V4 (najviac skeptickí sú Česi, najviac otvorení sú Poliaci). V4 populácie sú tiež tie, ktoré veria v najmenej pozitívny prínos prisťahovalcov pre svoje krajiny. Paradoxne, na druhej strane spektra názorov existujú krajiny s najvyššou mierou prisťahovalectva - 86% švédskych, 80% írskych, 76% britských alebo 72% obyvateľov Luxemburska si myslí, že imigranti pozitívne prispievajú ich krajinám. Aj v Nemecku, v krajine s najvyšším počtom žiadateľov o azyl a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, 52% obyvateľstva verí, že migranti obohacujú ich krajinu.

AKÉ POCITY VYVOLÁVA VO VÁS PRISŤAHOVALECTVO ĽUDÍ Z INÝCH KRAJÍN EÚ?

Eurobarometr 84 (11/2015), Eurobarometr 87 (05/2017)

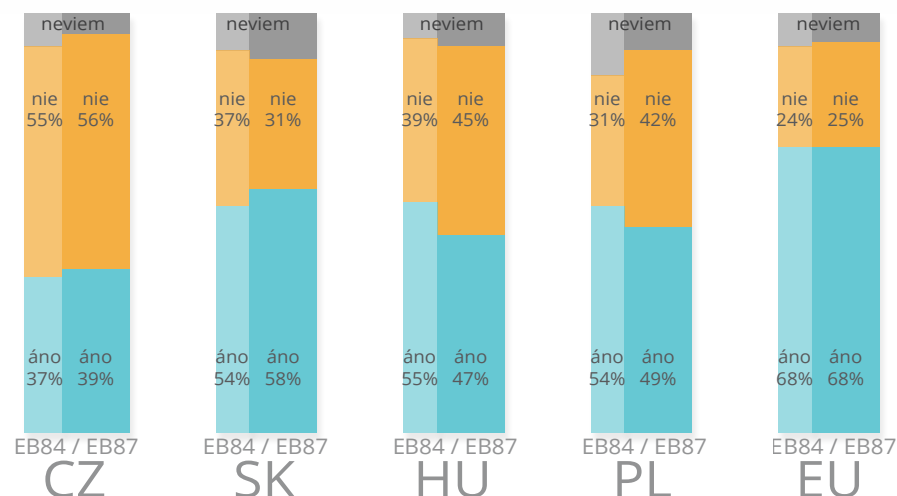
EB 84 (11/2015): Veľmi negatívne Pomerne negatívne Pomerne pozitívne Veľmi pozitívne Neviem
EB 87 (05/2017):

MYSLÍTE SI, ŽE MIGRANTI PRISPIEVAJÚ DOSŤ VAŠEJ KRAJINE?

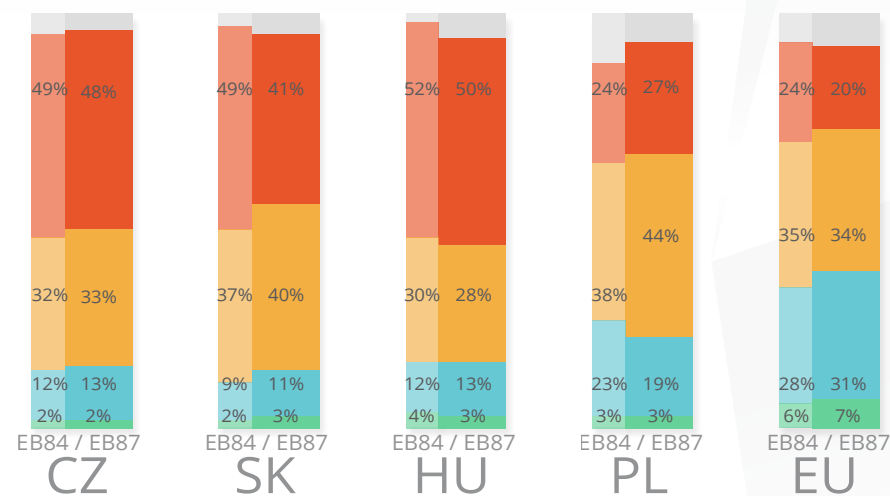
SÚHLASÍTE SO SPOLOČNOU EURÓPSKOU MIGRAČNOU POLITIKOU?

Eurobarometr 84 (11/2015), Eurobarometr 87 (05/2017)

AKÉ POCITY VYVOLÁVA VO VÁS PRISŤAHOVALECTVO ĽUDÍ Z KRAJÍN MIMO EÚ?

Eurobarometr 84 (11/2015), Eurobarometr 87 (05/2017)

PRÍBEH KVÓT NA SLOVENSKU

Európska komisia prijala 13. mája 2015 Európsku agendu o migrácii. Dokument predložil 10 bodov, aby reagoval na bezprostrednú krízu a zvládol migračné výzvy. Kľúčovými akciami boli Spoločný európsky azylový systém a systém kvót pre relokáciu. Podľa dokumentu zverejneného 27. mája 2017 malo Slovensko relokovať 471 ľudí z Talianska a 314 z Grécka.

Slovensko od začiatku hlasovalo proti kvótam, ktoré navrhla Európska komisia.

V decembri 2015 Slovensko podalo žalobu na Súdny dvor EÚ proti kvótam. Súd odmietol požiadavky Slovenska v septembri 2017 s potvrdením, že dočasné príspevky na prerozdelenie utečencov v EÚ sú v súlade s európskymi právnymi predpismi. Rozhodnutie súdu znamená, že povinnosť relokovať utečencov z Grécka a Talianska platí. Nemá na to vplyv ani termín 27. september 2017.

Dvojročné obdobie, na ktoré boli kvóty prijímané znamená len to, že sa relokácie vzťahujú na ľudí, ktorí prídu do Talianska a Grécka počas tohto časového obdobia. Právny záväzok ich relokovať ale so septembrom nezaniká.

Po tomto rozhodnutí premiér Robert Fico povedal, že politický postoj ku kvótam a migrantom sa nezmenil, Slovensko naďalej odmieta povinný systém kvót a solidarita by sa mala vyjadrovať inak ako povinným prijímaním migrantov.

„Na jednej strane chceme pomôcť s ľudskými zdrojmi (naši policajti pracujú na maďarských hraniciach, v súčasnosti máme macedónskych policajtov), na druhej strane chceme pomôcť utečencom, ktorí sú v táboroch v Turecku, Libanone a iných krajinách, je to cielená pomoc. Najlepším riešením je zastaviť tok migrácie“, komentoval situáciu minister vnútra Robert Kaliňák v júli 2016.

	celkový kľúč		relokácie z Talianska		relokácie z Grécka		relokovaní do 30.9.2017
CZ	 3.32%		797		531		12
HU	 2.07%		306		988		0
PL	 6.65%		1595		1064		0
SK	 1.96%		471		314		16

Pred schválením dobrovoľných kvót sa Slovensko rozhodlo prijať v rámci solidarity 100 relokovaných osôb a 100 presídencov.

Do septembra 2017 Slovensko dostalo 16 ľudí v rámci relokácií z Grécka, ktorí sú Sýrčania - 5 matiek a 11 detí. Jedna matka s tromi deťmi, krátko po tom, ako prišla na Slovensko, odišla do Rakúska, teraz je v jej prípade začaté dublinské konanie a bude vrátená späť na Slovensko.

V rámci presídlenia Slovensko prijalo 149 kresťanov z Iraku. Táto skupina sa naďalej integruje v počte 86 Iračanov, pretože časť z nich sa vrátila domov.

Ďalším príkladom slovenskej solidarity je Gabčíkovo, kde boli dočasne umiestnení rakúski žiadatelia o azyl.

V októbri 2017 ministri vnútra V4 tiež podpísali spoločné vyhlásenie, v ktorom odmietajú tlak Európskej komisie voči krajinám, ktoré nedodržiavali povinné kvóty na prerozdelenie migrantov. Iba prísna ochrana vonkajších hraníc, dodržiavanie schengenských pravidiel, pokračovanie dohôd s krajinami strednej Afriky a podpora Líbyjskeho akčného plánu môžu pomôcť Európe vyhnúť sa situácii, ktorej čelila v roku 2015.

VYDALI

MENEDÉK
HUNGARIAN
ASSOCIATION
FOR MIGRANTS

ZA PODPORY

EUROPEAN UNION
Asylum, Migration
and Integration Fund

OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS

Publikácia bola financovaná zo zdrojov EÚ Fondu pre azyl, migráciu a integráciu v rámci projektu „NIEM: National Integration Evaluation Mechanism. Measuring and Enhancing the Integration of Beneficiaries of International Protection“, zo zdrojov International Visegrad Fund v rámci projektu „V4NIEM: Visegrad Countries National Integration Evaluation Mechanism“ a zo zdrojov Open Society Foundations.

www.forintegration.eu

Donori nezodpovedajú za obsah ani za použitie informácií. Za obsah a vyjadrené názory nesú výlučnú zodpovednosť autori.

People in Need
Česko
www.peopleinneed.cz

v spolupráci s

Marginal
Mlynské Luhy 3
821 05 Bratislava
Slovensko
www.marginal.sk
info@marginal.sk

december 2017